

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ЩОДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
**«ЕКОНОМІКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ
БІОТЕХНОЛОГІЧНИХ ВИРОБНИЦТВ»**
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
ЗА НАПРЯМОМ 6.051401 - «БІОТЕХНОЛОГІЯ»

КРЕМЕНЧУК 2016

Методичні вказівки щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни
«Економіка та організація біотехнологічних виробництв» для студентів денної
форми навчання за напрямом 6.051401 - «Біотехнологія»

Укладач к.х.н., доц. О. В. Новохатько

Рецензент к.т.н., доц. А. В. Пасенко

Кафедра «Біотехнологія та здоров'я людини»

Затверджено методичною радою Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського

Протокол №____ від_____

Голова методичної ради_____ проф. В. В. Костін

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Теми та погодинний розклад лекцій і самостійної роботи з навчальної дисципліни.....	6
2 Перелік тем і питань з навчальної дисципліни для самостійного опрацювання.....	7
Список літератури.....	16

ВСТУП

Методичні вказівки щодо самостійної роботи з дисципліни «Економіка та організація біотехнологічних виробництв» для студентів денної форми навчання за напрямом 6.051401 – «Біотехнологія» призначені для поліпшення самостійної роботи з навчального курсу.

Мета вивчення навчальної дисципліни – це забезпечення майбутнього спеціаліста системою спеціальних економічних знань з питань планування, організації, обґрунтування та оцінки фінансово-економічного стану підприємства, прийняття рішень щодо напрямів та шляхів поліпшення ефективності діяльності на сучасному етапі.

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових аудиторних занять.

Видами самостійної роботи є теоретична підготовка студентів, написання рефератів, розв'язування тестових завдань.

Самостійна робота забезпечена системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни, а саме:

- 1) підручниками;
- 2) навчальними та методичними посібниками;
- 3) методичними вказівками щодо виконання лабораторних з дисципліни;
- 4) іншими навчально-методичними джерелами тощо.

Методичні вказівки містять перелік питань з фізичної та колоїдної хімії за відповідними розділами згідно з робочою навчальною програмою, список рекомендованої літератури. Студенти мають можливість виконувати самостійну роботу у бібліотеці, комп'ютерному класі, навчальних аудиторіях – за графіком, а також удома. Викладачі проводять консультації для студентів за графіком.

Після вивчення дисципліни студент повинен

знати:

- методику проведення техніко-економічної оцінки виробничого процесу;

- методики проведення аналізу технологічного стану та економічних проблем підприємства;
- методики проведення розрахунку економічної ефективності існуючих та нових технологій, а також використати нові засоби по підвищенню економічної ефективності біотехнологічного виробництва;

уміти:

- спираючись на норми витрат сировини, матеріалів, показники трудоемності окремих технологічних операцій, вартість основного і допоміжного обладнання, в умовах виробництва розрахувати калькуляції собівартості виробництва біотехнологічних параметрів з метою визначення ефективності виробництва;
- аналізувати технологічний стан та економічні проблеми підприємства;
- освоювати нові технологічні процеси і режими;
- освоювати нові нетрадиційні (перш за все поновлювані) джерела сировини та енергії;
- розроблювати альтернативні варіанти технологічних та техніко-економічних рішень;
- вибирати оптимальні технологічні та економічні рішення з урахуванням місцевих умов;
- проводити економічну оцінку виробництва та продукції з урахуванням особливостей ринкової економіки на перехідному етапі;
- організувати матеріально-технічне забезпечення виробництва в умовах нових методів господарювання.

**1 ТЕМИ ТА ПОГОДИННИЙ РОЗКЛАД ЛЕКЦІЙ І
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

№ пор.	Т е м а	К-сть. год. (лекц.)	К-сть. год. СРС
1	2	3	4
Змістовий модуль 1-й. Економічна теорія. Економіка виробництв.			
1	Тема 1 Основні засоби	2	5
2	Тема 2 Обігові кошти підприємства	2	5
3	Тема 3 Трудовий потенціал підприємства	2	5
4	Тема 4 Інвестиційна діяльність підприємства	2	5
5	Тема 5 Продукція промислового підприємства	2	5
6	Тема 6 Витрати та ціни на продукцію	2	5
7	Тема 7 Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства	2	6
Змістовий модуль 2-й. Організація біотехнологічних виробництв			
8	Тема 1 Організаційні основи виробництва	2	8
9	Тема 2 Виробничий процес і організаційні типи виробництва	2	7
10	Тема 3 Виробнича структура підприємства	2	7
11	Тема 4 Організація допоміжних виробництв	2	7
12	Тема 5 Організація обслуговуючих господарств	2	7
	Усього годин за семестр	24	72

2 ПЕРЕЛІК ТЕМ І ПИТАНЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1 Економічна теорія. Економіка виробництв.

Тема 1 Основні засоби

1. Поняття та класифікація активів.
2. Класифікаційні ознаки основних засобів, види їх вартісної оцінки.
3. Види спрацювання основних засобів, нарахування амортизації.
4. Характеристика процесу відтворення основних засобів та оцінка ефективності їх використання. Перший закон термодинаміки, його математичний вираз.

Питання для самоперевірки

1. Які фонди підприємства можна відвести до не виробничих?
2. Які функції виконують передавальні пристрої у складі основних фондів підприємства?
3. До активної частини основних фондів належать.
4. У яких формах здійснюється облік основних фондів?
5. Первісна вартість основних фондів - це:
6. Якщо вартість основних фондів відображає витрати на їх відтворення в сучасних умовах, то вона називається.
7. Фізичне зношування основних фондів можна визначити як.
8. Під моральним зношуванням основних фондів слід розуміти.

Література: [1, с. 193–214]; [2, с. 105–119].

Тема 2 Обігові кошти підприємства.

1. Поняття, сутність і структура обігових коштів підприємства.
2. Нормування обігових коштів.
3. Показники ефективності використання обігових коштів.
4. Шляхи поліпшення використання обігових коштів.

Питання для самоперевірки

1. Норма витрат матеріальних ресурсів визначається як?
  2. Матеріаломісткість продукції можна обчислити за формулою.
  3. Основними шляхами економії матеріальних ресурсів є?
  4. До фондів обігу підприємства не належать.
  5. Оборотні кошти підприємства складаються із...
  6. Власні оборотні кошти підприємства — це...
  7. Основними шляхами економії матеріальних ресурсів є...
  8. До фондів обігу підприємства не належать.
  9. Оборотні кошти підприємства складаються із...
  10. Норматив оборотних коштів — це...
  11. Основним методом нормування оборотних коштів є...
  12. Нормуванню не підлягають такі елементи оборотних коштів підприємства.
  13. а формулою $H = D \cdot Z_{дн}$ обчислюється норматив оборотних коштів у.
- Література:*** [1, с. 220–241]; [2, с. 119 – 132]; [3 с. 232 – 245]; [6, с. 87 - 121].

Тема 3 Трудовий потенціал підприємства

1. Класифікація та структура , показники наявності та руху персоналу.
2. Методи оцінки персоналу.
3. Продуктивність праці та методи її встановлення.
4. Фактори, що впливають на підвищення продуктивності праці.
5. Оплата праці на підприємстві: суть, функції, поняття, державна політика.
6. Державне регулювання оплати праці та соціального захисту.
7. Форми та системи оплати праці.
8. Класифікація доплат до заробітної плати.

Питання для самоперевірки

1. Мотивація високопродуктивної діяльності визначається як...

2. Моделі мотивації не можуть базуватись на.
3. Методи мотивації можуть бути.
4. Номінальна заробітна плата – це...
5. Реальну заробітну плату можна визначити як...
6. Основна заробітна плата працівника — це...
7. Додаткова заробітна плата – це...
8. Регульовальна функція заробітної плати реалізує принцип організації оплати праці.
9. Абсолютне зростання заробітної плати – це...

Література: [2, с.63–81]; [3, с. 113–149]; [7, с. 99–109]; [8, с. 79 - 97]

Тема 4 Інвестиційна діяльність підприємства.

1. Суть інвестицій та їх класифікація.
2. Джерела інвестування.
3. Показники оцінки ефективності інвестицій .
4. Форма здійснення та необхідний обсяг інвестицій для практичної реалізації.

Питання для самоперевірки

1. Згідно з чинним вітчизняним законодавством поняття інвестицій визначається як.
2. Інвестиційна діяльність підприємства – це...
3. Якщо капітал використовується для інвестування у спеціальні цільові банківські вклади, придбання акцій, облігацій та інших цінних паперів, то такі інвестиції називаються.
4. Чисті виробничі інвестиції підприємства – це...
5. Технологічна структура виробничих інвестицій характеризує співвідношення між.
6. Врахування чинника часу при визначенні ефективності інвестицій необхідне для.

7. До найважливіших показників оцінки економічної ефективності виробничих інвестицій з урахуванням вимог ринку не належать.
8. До ефектів від реалізації проекту інвестування не належать.
9. Величину грошового потоку при обчисленні ефективності інвестицій можна визначити як.

Література: [2, с.142–153]; [3, с. 245 - 253].

Тема 5 Продукція промислового підприємства.

1. Поняття і сутність планування та плану.
2. Типи та види планів, їх зміст та форми.
3. Поняття продукції, класифікація продуктів за ступенем готовності.
4. Виробнича програма та її економічне обґрунтування.

Питання для самоперевірки

1. Валова продукція – це...
2. Реалізована продукція – це...
3. В яких напрямленнях відбувається аналіз товарної продукції?
4. Якість продукції – це...
5. Прогнозування діяльності підприємства передбачає...

Література: [4, с.115–121]; [8, с. 97–112]; [9, с. 74 -77, с. 91 -96]

Тема 6 Витрати та ціни на продукцію

1. Поняття витрат підприємства, економічна сутність собівартості продукції
2. Класифікаційні ознаки операційних витрат, їх групування за економічними елементами та статтями калькуляції.
3. Види цін та методи їх встановлення.

Питання для самоперевірки

1. До операційних витрат підприємства не відносяться...
2. Комплексними є витрати.
3. Реально здійснені підприємством витрати у формі платежів на придбання ресурсів виробництва називаються.

4. Постійними називаються витрати, які...
5. На основі елементів витрат складається...
6. Елементи витрат є економічно однорідними для...
7. Залежно від часу формування затрат розрізняють такі види собівартості...
8. Зростання продуктивності праці не впливає на зниження собівартості продукції через...
9. Не є чинниками зниження собівартості продукції на підприємстві...

Література: [2, с.182–207]; [4, с.193–223]; [5, с. 335 – 356]; [6 с. 110 - 121]

Тема 7 Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства

1. Формування доходу підприємства.
2. Прибуток : класифікація формування, розподіл.
3. Рентабельність продукції та виробництва.
4. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства.

Питання для самоперевірки

1. Фінансова діяльність підприємства – це...
2. Не належить до основних завдань фінансової діяльності підприємства...
3. Фінансовий план підприємства складається для...
4. Що не відображаються у фінансовому плані підприємства?
5. Точка беззбитковості відображає...
6. Найважливішим елементом фінансового плану підприємства є...
7. Витрати майбутніх періодів відображаються у...
8. Дохід підприємства – це...
9. Чистий дохід підприємства визначається як...

Література: [2, с.225–252]; [4 с. 223 - 247].

Змістовий модуль 2. Організація біотехнологічних виробництв

Тема 1 Організаційні основи виробництва.

1. Сутність виробничої діяльності.
2. Значення організації виробництва в діяльності підприємства, взаємозв'язок організації виробничих процесів виробництва та технології.
3. Системна концепція організації виробництва.
4. Головні ознаки виробничої системи.
5. Ресурси та підсистеми виробничої системи. Підприємство як об'єкт організації.
6. Властивості підприємства.
7. Види підприємств.
8. Продукція підприємства.
9. Класифікація виробництв харчової промисловості.

Питання для самоперевірки

1. Методи управління – це...
2. Записати адміністративні методи управління.
3. Записати суть економічних методів.
4. Соціально-психологічний метод.

Література: [3, с.329–330]; [9 с. 34 - 55].

Тема 2 Виробничий процес і організаційні типи виробництва.

1. Сутність та структура виробничого процесу.
2. Стадії виробничого процесу.
3. Виробничий процес, стадія, операція.
4. Класифікація виробничих процесів.
5. Принципи раціональної організації виробничого процесу.

6. Організаційні типи виробництва.
7. Порівняльна характеристика одиночного серійного та масового типів виробництва.

Питання для самоперевірки

1. Виробничий процес – це...
2. Усі виробничі процеси на підприємстві поділяються на три види:...
3. Назвати одиниці вимірювання поверхневого натягу?
4. Загальні принципи – це...
5. Зписати загальні принципи.

Література: [2, с.337–344]; [5, с.307–320].

Тема 3 Виробнича структура підприємства.

1. Характеристика та побудова структури підприємства.
2. Структурні елементи виробничої структури: робоче місце, виробнича дільниця, цех.
3. Класифікація виробничих структур: цехова, без цехова, корпусна.
4. Характеристики виробничої структури.
5. Чинники, які впливають на вибір виробничої структури.
6. Класифікація виробничих структур.
7. Принципи формування виробничих структур (функціональні, предметні, технологічні).
8. Вимоги до розташування виробничих об'єктів.
9. Генеральний план підприємства.
10. Типи виробничих структур підприємств в харчовій промисловості.

Питання для самоперевірки

1. Організаційна структура підприємства – це...
2. Виробнича структура підприємства – це...
3. Ознакою предметної структури є ...
4. Ознакою технологічної структури є ...
5. Економічні методи управління – це...

Література: [2, с.43–49]; [3, с. 365–383]

Тема 4 Організація допоміжних виробництв.

1. Виробнича інфраструктура.
2. Призначення та складові виробничої інфраструктури.
3. Інструментальне господарство.
4. Ремонтне обслуговування виробництва.
5. Сутність ремонту, основні форми ремонтно-профілактичних робіт.
6. Види ремонту.
7. Ремонтний цикл.
8. Тривалість та складові ремонтного циклу.
9. Система ППР.
10. Міжремонтний період.
11. Енергетичне господарство.
12. Склад енергетичного господарства харчових підприємств.
13. Основні задачі організації енергогосподарства.
14. Ступінь дисперсності.

Питання для самоперевірки

1. Які допоміжні виробництва є на підприємстві?
2. Який транспорт використовується на підприємстві?
3. Що таке дрібний, профілактичний ремонт?
4. Що таке середній, профілактичний ремонт?

Література: [6, с.191–197].

Тема 5 Організація обслуговуючих господарств.

1. Транспортне обслуговування.
2. Роль транспорту на підприємствах харчової промисловості.
3. Операції, що виконуються за допомогою транспортних засобів.
4. Класифікація транспортних засобів.
5. Вантажопотік та вантажообіг.

6. Види руху транспортних вантажів.
7. Визначення обсягу виробництва тари на рік.
8. Тарне господарство в системі забезпечення виробництва підприємства.
9. Складське господарство.
10. Види складів.
11. Організація складського господарства.
12. Дифузійно-седиментаційна рівновага.

Питання для самоперевірки

1. Під виробничим процесом слід розуміти...
2. Технологічний процес – це...
3. До допоміжних процесів не належать...
4. Паралельність як принцип організації виробничих процесів передбачає...
5. Вантажно-розвантажувальні операції входять до складу...

Література: [5, с.271–277].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бадурка О. М. Фінансова діяльність підприємства / О. М. Бандурка, М. Я. Коробов, П. І. Орлов. – К.: «Либідь», 2003. – 384 с.
2. Мацибора В. І. Економіка підприємства.: Навч. посібник. / В. І. Мацибура, В. К. Збарський, Т. В. Мацибора.– К.: Каравела, 2008.– 312 с.
3. Покропивного С. Ф. Економіка підприємства. : Підручник. – в 2 т. Т.1 / За ред. С. Ф. Покропивного. – К.: Вид.-во «Хвиля-Прес», Донецьк: Мале підприємство «Поиск». Т-во книголюбів, 1995. – 400 с.
4. Покропивного С. Ф. Економіка підприємства. : Підручник. – в 2 т. Т.2 / За ред. С. Ф. Покропивного. – К.: Вид.-во «Хвиля-Прес», Донецьк: Мале підприємство «Поиск». Т-во книголюбів, 1996. – 400 с.
5. Шегди А. В. Економіка підприємства: Навч. посібник. / За ред. А. В. Шегди – К.: знання, 2005. – 431 с.
6. Креніда Ю. Ф. Організація планування і управління топографо-геодезичним виробництвом / Ю. Ф. Креніда, Б. І. Кривоберець – Донецьк: ТОВ «Лебідь», 2004. – 522 с.
7. Пасічник В. Г. організація виробництва. Навчально-методичний посібник / В. Г. Пасічник, О. В. Акіліна – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 248 с.
8. Пястолов С. М. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учебник / С. М. Пястолов. – 3-е изд., стер. - М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 336 с.
9. Бухало С. М. Организация, планирование и управление деятельностью промышленного предприятия / С. М. Бухало – К.: «Выща школа», 1989. – 472 с.

Методичні вказівки щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни «Економіка та організація біотехнологічних виробництв» для студентів денної форми навчання за напрямом 6.051401– «Біотехнологія»

Укладач к.х.н., доц. О. В. Новохатько

Відповідальний за випуск А. В. Пасенко

Підп. до др. _____. Формат 60Ч84 1/16. Папір тип. Друк ризографія.

Ум. друк. арк. _____. Наклад _____ прим. Зам. № _____. Безкоштовно.

Видавничий відділ
Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського
вул. Першотравнева, 20, м. Кременчук, 39600